

САКРАЛЬНІ ТЕКСТИ СХОДУ

Д. В. Цолін

ДЕСЯТЬ ПОЕМ НА СВЯТО ШАВУОТ З РУКОПИСУ PARIS HÉBR. 110 ФРАГМЕНТАРНОГО ТАРГУМА: ПЕРЕКЛАД З АРАМЕЙСЬКОЇ, КОМЕНТАРІ, ПРИМІТКИ (Частина II)

	(IV–IV)	(VI–VIII)	-
		Paris Hébr. 110	-
1.		докласичних віршах:	-
	(		-
	).		-
2.		найбільшу кількість від-	-
хилень	:		-
	qtl yqtl	wyuqtl;	-
3.	:		-
4.			-
	)		-
)		синтаксис прози –	-
)	:	складні синтаксичні комплекси (	-
		),	-

) іменних речень -

Поема шоста.
шаббату ( ).

шаббату –

“ ” , – “ ” , –
“ ” “ ” (, –) . , –
. 15:32–36 -

/	ז	(ז)	небес,
/	ז	(ז)	, –
/	ט	(ט)	“
/	ט	(ט)	, , , , ,
/	ג	(ג)	.
/	ג	(ג)	– , ”.
/	ד	(ד) <i>Це</i>	,
/	ד	(ד)	:
/	ה	(ה)	,
/	ה	(ה)	,
/	ו	(ו)	;
/	ו	(ו)	они
/	ז	(ז)	куштують;
/	ז	(ז)	
/	ח	(ח)	;
/	ח	(ח)	–
/	ט	(ט)	худоби.
/	ט	(ט)	,
/	י	(י)	, –
/	י	(י)	
/	כ	(כ)	землі
/	כ	(כ)	,
/	כ	(כ)	,

/ ל	(ט)
/ ל	(ט) ;
מ	(ט) , ,
נ	(י) , ,
/ ס	(י) “ , ,
/ ע	(כ) , <i>приклад</i>
ס	(כ) <i>того</i> , , ”.
/ א	(ל) ,
ק	(ל) – ,
ר	
/ ש	(מ) <i>лише</i> , <i>то були,</i>
/ ת	(נ) ,
	(ס) : , <i>що</i>
	(ע) ,
	(פ) <i>вони є</i> , , <i>славного</i> ;
	(צ) , .
	(ק) , <i>в суботу,</i> [суботу] –
	(ר) <i>Божий</i> , .
	(ש) , ,
	(ת) <i>дотримання</i> , ,

), , 34 : ( ) –
 - [-tw] - [-dw] , -
 - - [-y] - [-mal]. ,

(- [- š] || - [- i]). (- || -; - || -),
 (- [- š] || - [- i]).
 ), (4 -)²; (7 -)¹, - (22 -)
 , (-).
 - 4 6 , (2-5)
 7 .

Особливості синтаксису.

(-), складнопідрядні ре-
 чення з кількома підрядними, детальної ха-
 рактеристики та опису.

а) Це (т) , : ,
 (т) , ; ,
 (п) , , вони куштують.
 (“ ... ”),
 (т...); - , -
 п – швидко, стрімко (...”).

(8 ( )). - -
 6 ( ): , , -
 ; , -
 - , .

протасиса ( ) аподосиса ( ) -
 безсполучниковий зв'язок:

(ק) , (ר) Божий , -
 поетичної форми визначення:

(ג) “ - ”.
 (ג) Це , , -

...і вологу прекрасних угідь – Його чудовий подарунок для дозрівання, врожаю і випасу [худоби]; – Смоляниста межа і подвійна землірна мотузка, що не скручується, – ось захист [землі] від руйнівників.

Морфосинтаксис

Дієслова. D- (9), G- (13), 3
 : – і Я встановив, – Я запровадив і встановив; S- 3 . протасисі –
 , qtl- : – Якщо домоправитель передбачив ( )... – заслужив (qtl – протасису) собі великої слави. ( ) : ג – ...та князі і воєначальники мусили ( )) прислухатися.

Інфінітив , : ט – [щоб] журбу і смуток зупинити; : ט – ідеї заповіді чудові для розуміння і тлумачення.

Іменник. nota genitivi : – тисячі улюблених; ט – трава висотою... (: трава зросту...); – плащаниця слави; : – тлумачення золоті і одкровення срібні (: тлумачення золота й одкровення срібла); status constructus : ט – рука могутності Його; – міра ліктями (: ліктів міри); – задоволення їжі її [землі]; – делікатеси їжі.

- [- n]: , ; : – шість речей; : – майно родичів.

nota accusativi: ט

– ...народ увесь, його Тору, і його богослужіння, і його правдивість, і його нещирість.

nota accusativi, : ט – ...ті, що цілували... шість речей (nota accusativi): ט траву, висота якої... і ячмінь ( ), що ліктями вимірюється... / ט [вони цілували] ароматне вино (nota accusativi), і чудовий лікер ( ), і медове вино ( ). nota accusativi ר: ר – гнів запалав, і вони каменували його.

Словотворення.

: ג – Його закон і Його правило; ג – завершення; –

/
/
/
/
/
/
/
/
/
/
/
/
/
/
/
/
/
/
/

( ) : « ! !
, , , !
( ) , ! ,
( ) , ! !
, , , ! :
( ) , , , ! !"
( ) ? , ?
, ? , ?»
( ) , , :
( ) “ , ,
( ) - , .
( ) , , .
( ) , .
( ) , !
( ) , .
( ) , !"
( ) “ ?” – , , .
« ( ) .
( ) *судю* , !
( ) : !
( ) , , ;
( ) , , : “ !” ,

( ) такий ? ; !»
 ( ) “ , ! ;
 ( ) , до Тебе, !
 ( ) ( ) : “ !” , ,
 Бо – !”
 ( ) , бога , !
 , , !
 акровірша, ,
 – 45 .
 – рядок-речення, – (-
). -
 - 3 6 ,

Особливості синтаксису.

;
 ; еліптичні речення не зустрічаються.
 ( ) : – Я – Визво-
 литель;
 𐌺 – Могутній Бог наш, і сильні раби Його;
 – Немає іншого [бога] крім Нього, Немає такого, як Він, не-
 має подібних до Нього!
 Морфосинтаксис
 Дієслово.
 : – і як воїн, що своєму полко-
 водцю служить;
 – горить вогонь моєї жертви,
 ми пам'ятаємо; – і благали свого Володаря (-
 qtl-).
 𐌺 + дієприкметник -
 : 𐌿 – сьогодні той день,
 про який казатимуть ( ).
 уqtl : 𐌺 – Чому ти плачеш?
 б (,
 ): , , , , , .
 узгоджені.

твій гнів, твоє благо, твоя лють.
 nota accusativi: 𐌿 – розбризкай мою
 кров;
 𐌺 – заспокой дух Сари, моєї матері;
 : – мене, – його.
 : (.) – Господь, (. μ) – всесвіт.

Поема восьма. – “ ” ( ),

— , (1 . 2:28-34).
(
) , ;
, ;
1 . 2:5-6). (2 . 2, 3, 8, 10, 11, 12, 18, 20, 24 ;
, -
, -
— , -
, . -
, . -
(,).

א
ב
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט
י
כ
ל
מ
נ
ס
ע

ט
מ
ק
ר
ש
ת

( ) , , , .
( ) :
( ) “ , , , .
( ) , , , ! , , ?
( ) , , , ?
( ) .
( ) !” ,
( ) , ,
( ) *людей* !
( ) :
( ) “ ?” , !” ,
( ) :
( ) “ , , , ! ,
( ) ?
( ) ?” –
( ) , , .
( ) :
( ) “ , , , !” ,

( )
 “ ( ) :
 , ,
 !”
 ( )
 ( )
 ( )
 ( ) “ , ! , брата!”
 ( )
 ( )
 “ тільки , !”
 це, : “ , !”
 ! , ;
 [Йоава] , -
 , .
 -
 - || -, - || -, - || -, - || - 4 , - || -, - || -, - || -, - || - .
 , 52 18 – речення-рядок,
 ( ).
 - 3 6 .

Особливості синтаксису.
 א – [Я] достойний муж, і немає подібного мені;
 Якщо суддею є воїн.
 (ש ||).
 , прота-
 сис, аподосис : 7 – Коли цар Соло-
 мон сів на престолі, він задумав убити мене.
 , nota accusativi,
 : – мене ( ).

Морфосинтаксис
 Дієслово. N- , – не-
 хай згадається тобі кров Авнера.
 , uqtl-
 : 8 – Хіба справедливо
 з вашого боку, якщо ви уб’єте мене?

– і всі люди чули голос його (ש ; ( )
 – чули голос його всі ізраїльтяни; – почали сльози текти
 з їхніх очей ( ) ; .

ד	( )
ה	( )
ו	( )
ז	( )
ח	( ) :“ ! ?”
ט	( )
י	( ) <i>Бога</i>
יא	( ) <i>, Йосипе,</i>
יב	( ) !
יג	( ) ; !
יד	( ) !
טו	( ) - : !
טז	( ) <i>там</i> !>
יז	( )
יח	( )“ , - , - !”
יט	( ) <i>Два</i> <i>вина.</i> <i>повернувся,</i>

<p>ר</p> <p>ש</p> <p>ת</p>	<p>( )</p> <p>;</p> <p>із неї.</p> <p>( )</p> <p>поцілували</p> <p>;</p> <p>“</p> <p>Бога!”</p> <p>Бо так</p> <p>;</p> <p>( )“ ( )</p> <p>!”</p> <p>( )“</p> <p>,”</p> <p>,”</p> <p>!”</p>
----------------------------	--

– речення (58), – додаток (– милість і прихильність; – [поцілували] його в чоло).
 16 59), : -|| -, -|| -, -|| -, -|| -, - || ,
 - -// -, -// -.

;

“ ”

( )

!

:

( ) повернувся,

– Води

вкрадені солодкі, і хліб прихований приємний (. 9:17).

– Кра-

дійка! Чому ти просиш мене вкраденими водами тебе поїти?

Особливості синтаксису.

( )

Синтаксична аномалія. ( )

– всі ложка твого пана застелені ( ), : всі його ложка і пан твій застелені.

Oxford

2501, folio 52a,

– всі ложка твого пана застелені для тебе [מגן 1994, 132].

Морфосинтаксис

Дієслово. (12); S- - 4 ; - D- -
: - повідомлено.

Дієприкметники перифрастичній конструкції з
: ליל – я не сію разом із жінкою;
(uqt-): פ – Прихильність та милість супроводжують
його; : – Я постелю простирадла;
( ): ה – благаю я вас;
– вогонь у серці моєму палає;
(qtl-): ז – вони спостерігали
за ним, і обличчя їхні поблідли.

уqt- -
: ז – разом ми будем їсти й
питу (uqt-).

Прикметник. 4 , - -
( ): – молодий і недосвідчений він; ז
– молодим і недосвідченим є Йосип. -
: – води вкрадені ( ).

Особливості словотворення
: – велич; -:
ק – милість; : – його єство, – вислови
його, ז – вигляд його ( ), – краса його; -:
– прихильність, – царство, – перелюб; :
– повнота ( ). -

ק – милість і прихильність.
nota accusativi – , - :
– мене ( ), – його ( ), – їх ( ); nota accu-
sativi : ז – я закриваю тебе, ז – вони спо-
стерігали за ним, – і поцілували його, ז – Шададай дасть йому
славу і велич.

זז + займ. суфікс: -
мій, – його. -
: – я не сію
разом із жінкою; – бо ти вважав мене блудницею; - і
прислуговуй як раб.

- : – дитино; -
: – рабе.
: (. μ) – думка, розум; (. palatium) – палац;
(. μ) – напівкруглий диван; (.) – келих, піала.

Поема десята. “ ” ( ), ще одна поема, -
“ ”. , -
, (– мій
сину –) .
, ( )
(, , ,), , ,
(, , ,), , ата-
дичними мотивами³. , -

(. 5:1-14; 7:1-27; . 7:26-28). -
 “ !” (. 8, -
 , ; , ,
 , “ !”).

<p>к</p> <p>:</p> <p>и</p> <p>и</p> <p>т</p> <p>н</p> <p>?</p> <p>т</p> <p>н</p> <p>в</p> <p>,</p>	<p><i>поема</i></p> <p>( ) , -</p> <p>;</p> <p>( ) !</p> <p>!</p> <p>( ) ,</p> <p>!</p> <p>( ) ,</p> <p>!</p> <p>( ) ,</p> <p>!</p> <p>( ) , !</p> <p>!</p> <p>( ) - !</p> <p>!</p> <p>( ) ,</p> <p>!</p> <p>, бо ,</p> <p>( ) ,</p> <p>вам, -</p> <p>її !</p> <p>( ) <i>судове</i> ,</p> <p>-</p> <p>- !</p> <p>- лише !</p>
--	---

כ	( ) для вироку
ל	( ) тій,
מ	( ) !
נ	( ) !
ו	( ) !
ז	( ) ! <i>тепер?</i>
ח	( ) ;
ט	( ) ;
י	( ) !
יא	( ) <i>шляхентих.</i>
יב	( ) !
יג	( ) <i>чарівну</i>
יד	( ) !
טו	( ) <i>учинків,</i>
טז	( ) <i>справ!</i>
יז	( ) <i>користь!</i>

	<p>( ) , , ! , , ! ! , - . , ( ) , , , !</p>
--	--

– класичний,
: - (2), - , - , - , - , - , - , - , - ;
(7), -|| - (7). -|| -|| , -|| - (2), -|| -
, || (3). -|| - (4), - -
- 2 5
3 (37), 2- (30),
4- (18), 5- (3).
Особливості синтаксису.

(5), (12), (3). -
(4), -
(24), – *Горе!//Лихо!*

– один випадок синтаксичної непослідовності:
коли вона розставляє тенета;

( ) ( ).

Морфосинтаксис

Дієслово.

дієприкмет-
ників

дієприкмет-
ників

*Вона заплямує тебе всього кров'ю,
і честь твою вона зведе зі світу.
Горе мудреця́м, яких вона обпади́ть
і поведе до гесни!*

( ): – *Горе, бо вона*
намір

збирається засісти в засідку;

[користь]! : – ...а Сара знесилиться свідчити на їхню

юсив ( ) – імператив (5 , – , – ,) 3) ,

–).

Іменник.

(16 , 5 – , 2 – , 3 – , 1 – , 1 – , 3 – , 1 –);
– (10 , – , 2 – ,
1 – , 2 – , 1 – , 1 – , 1 – 2).

– (, 3; , 3).
Генітивні сполуки . Status constructus: – фігове

листя, – завіси смерті; ім. + 7 + ім.: – утроба (мн.) матері;

– блиски вогню; – вугілья гесни. ім. + займ. суфікс. + 7 + ім.:

Абстрактні іменники –
: – людство; – подоба; – сором; – життя; –
смерть; – пиха ( ); – нагота ; – ество;
– зло; – честь; – свобода; : –
їхні вчинки; – їхнє зло; – їхнє добро; – їхня краса.
noten agentis: – вартовий; – руй-
нівник.

– їхні [жінок] вчинки; – їхнє зло; – їхнє добро; – їхня
краса.

nota accusativi

: – вона випровадила мужів;
: – Лота вигнала (6 , ,).

– утроби материнські : - ; –
блиски вогню.

Прикметники

– (, –): – ; –
: – кров велика (= провина за кровопролиття); –
: – горе велике.

IV–VIII

1
2
3

(2 . 15-18; . 34:26).
(, Сота , 7-8; , Сота 10 , 11 , 34 ; Нідда 24 ; Бава Ба-
тра 17 , 109 ; Сангедрін 103). (Сангедрін 19)

(1 . 25:44; 2 . 3:15-16), (. 34:26),

«...»: “... Палті (“...”, “...” – Д. Ц.), Палтієлем (“...” – Д. Ц.)? [Палті] [щоб уникнути гріха]? [Міхаль]: “... [інтимні стосунки], !”». (. 3:8); (Сангедрин 19).

ЛІТЕРАТУРА

- Elbogen I. Jewish Liturgy: a Comprehensive History* / Translated by Raymond Scheidlin. New York, 1993.
- Heinemann J. Remnants of Ancient Piyuṭim in the Palestinian Targum Tradition* // **Hasifrut**, 1973, 4.
- Klein M. L. The Fragment-Targums of the Pentateuch According to their Extant Sources*. Vols. I–II. Rome, 1980.
- Klein M. L. Genizah Manuscripts of Palestinian Targum to the Pentateuch*. In 2 volumes. Vol. 1. Cincinnati, 1986.
- Rabbi Yitzchok Kirner with Lisa Aiken. The Art of Jewish Prayer*. Northvale, New Jersey, London, 1991.
- Roberts C. H. Manuscript, Society and Belief in Early Christian Egypt*. Oxford, 1976.
- Rosén H. B. Palestinian in Rabbinic Illustration* // **Journal of Semitic Studies**, 1963, VII.
- Smelik W. Orality, the Targums, and Manuscript Reproduction* // **Paratext and Megatext in Jewish and Christian Traditions**. Leiden, 2003.
- Some Unpublished Piyuṭim from the Cairo Genizah**. By Meir Wallenstein. Manchester, 1956.
- Weinberger Leon J. Jewish Hymnography. A Literary History*. London – Portland, Oregon, 1998.
- Zunz L. Literaturgeschichte der synagogalen Poesie*. Berlin, 1865.

( ) 1974,

1994,

1985,

1975,

1966,